

"ההשפעה" לא תיעשה מעמדת תלות והזדנבות

מחבר: עיסאם מח'ול.

תאריך: 2021.

מקור: "ערכים" לקראת הוועידה ה-28.

תמלול לקידוד\הגהה: גל י.

הזירה הפוליטית בישראל עוברת משבר מבני עמוק ומצטבר, הוא משתקף בצורה חמורה בשאלות הנוגעות לסכנות המאיימות על עצם קיומה של הדמוקרטיה בישראל ולעניינים הבסיסיים של חופש הפעילות הפוליטית, כיבוד זכויות אדם ושלטון החוק מחד, וכן בשאלות הנוגעות למעמדו של המיעוט הלאומי הפלסטיני, אזרחי מדינת ישראל הילידים בהיותם אזרחי מדינת ישראל התובעים שוויון מלא בזכויות האזרחיות והלאומיות בתוך ישראל, ובו בזמן חלק בלתי נפרד של העם הערבי הפלסטיני וממאבקו למימוש זכויותיו הלאומיות, חירותו ועצמאותו לצד מדינת ישראל.

בהקשר זה, משבר השלטון מוצא ביטוי בהידרדרות חמורה ומדאיגה, בשני מסלולים מקבילים, חדשים כביכול, שמשלימים אחד את השני: המסלול הראשון – מתבטא בכך שהכוחות המובילים בשלטון מאמצים אל חיקם את הכוחות הימניים והפשיסטים ביותר והכי גזעניים והאנטי ערביים ברחוב היהודי המתנחל, ומובילים אותם אל לב השלטון במטרה להצר את המרחב הדמוקרטי ולדכא את המערכה לשוויון אזרחי ולאומי של הציבור הערבי מחד, ומאידך- מעבר מאסטרטגיה של הסתה, שיסוי דה לגיטימציה גזענית והתנגשות ישירה ובוטה עם האזרחים הערבים בישראל וזכויותיהם כאזרחים וכמיעוט לאומי, לעבר אסטרטגיה שמבוססת על "הכלה" שבמרכזה הפגיעה באחדותה הפוליטית של האוכלוסייה הערבית ובמשקלה האלקטורלי שמצא ביטוי בהישג האלקטורלי של הרשימה המשותפת. הדבר התאפשר כאשר מחנה הימין בראשות נתניהו מחד, ומחנה הימין החלופי בראשות בניט הימרו בהצלחה על התנועה האסלאמית הדרומית ורשימתה הערבית המאוחדת, כסוכן לשלטון שדרכו ניתן להשיג את האסטרטגיה של פירוק אחדותה הפוליטית של האוכלוסייה הערבית ושל הכוחות הדמוקרטיים הכי עקביים ברחוב היהודי והחלשתם. עד מהרה, האסטרטגיה החדשה התגלתה כמסלול ישן חדש – של "אילוף" פוליטי של המיעוט הלאומי, הנשען על סוכן פוליטי ערבי בהנהגת התנועה האסלאמית שהצטרפה לקואליציה והייתה מוכנה לקדם "פוליטיקה חדשה" שבמרכזה הסכמה לישר קו עם חוק הלאום והעלמת כל מה שנוגע לשוויון זכויות לאומי לאזרחים הערבים, והעלמת כל הנושאים הקשורים לכיבוש, להתנחלויות, להריסות בתים בנגב וביישובים הערביים, למצור על עזה ולתוקפנות אזורית, תוך הצטמצמות למקח וממכר להשגת פירוים בנושאים אזרחיים, שממילא מגיעים לאזרחים וליישובים הערביים על פי

חוק. פוליטיקה חדשה בה הזכויות האזרחיות משמשות מצרכים הניתנים להשגה מול נאמנות פוליטית כנועה.

כל זה נעשה באמתלה של אשליית ה"השפעה" ושיווק של "פוליטיקה חדשה" כביכול, ושימוש מסוכן בדרכה של התנועה האסלאמית הדרומית וסיעתה "הערבית המאוחדת", שמהווה המשך אורגני של תנועת האחים המוסלמים ודרכה הריאקציונית בשירות התוכניות האימפריאליסטיות ברמה האזורית וגם זו העולמית.

תפיסתנו לפוליטיקת ההשפעה

בשנים האחרונות אנו נתקלים במתקפה תודעתית שמנסה לעוות את מושג "ההשפעה" בפוליטיקה הישראלית, במיוחד כשמדובר באופציות העומדות לרשותו של המיעוט הלאומי הערבי בשיתוף עם הכוחות הדמוקרטיים והמתקדמים ביותר ברחוב היהודי להשפיע על הפוליטיקה בישראל. מול האופי המהפכני במהותו של מושג השינוי העמוק של המציאות, המבוסס על מאבק לשנות את המדיניות, ולהציג אלטרנטיבה מהפכנית לשלטון כפי שהקומוניסטים מבינים אותו, גוברים המאמצים של השלטון והכוחות הריאקציוניים המזדנבים אליו בפוליטיקה הערבית, לשווק מושג מעוות של הפוליטיקה של "השפעה" המבקשת להשתלב בשולי המדיניות השלטת ולהזדנב לקונצנזוס הציוני, תוך ויתר מוקדם לא רק על הצגת אלטרנטיבה למדיניות, אלא גם ויתור על הבעת ביקורת אמיתית והצגת עמדה מסתייגת ממדיניות זו.

הממסד השולט בישראל פעל מאז ומתמיד בצורה סיסטמית, לעוות גם את התרבות הפוליטית הדמוקרטית, הפטריוטית והמתקדמת והגאה שאפיינה את מאבקם של ההמונים הערביים בישראל בהנהגת המפלגה הקומוניסטית. הממסד התעקש מאז ומתמיד לטפח תפיסה אחרת המסרבת להכיר באזרחים הערבים הפלסטינים בישראל כמיעוט לאומי שמגיע לו שוויון זכויות לאומי ואזרחי ובמקום זאת עדיין מתייחס אל הציבור הזה כאל קבוצת "נתינים" שאמורים לעסוק בפוליטיקה של מקח וממכר תוך כדי התבטלות לאומית אל מול ההגמוניה היהודית או תמורת השגת זכויותיהם המעוגנות בחוק ובמהותה של דמוקרטיה.

"השפעה" על הפוליטיקה בישראל מבחינתנו, לא נעשית בהכרח על ידי הטלת כובד משקלנו בכדי "לתמוך בהקמת ממשלה" מסוימת, מול האופציה למניעת הקמת ממשלה אחרת בלבד, גם לא בהכרח דרך הצטרפות ל"גוש חוסם" על ידי העתקה מכנית של רגע היסטורי קודם, אלא שבנסיבות הפוליטיקה הישראלית הנמצאת במשבר מבני פוליטי עמוק, ההשפעה יכולה להיות דווקא על ידי העמקת המשבר וחסמת הדרך בפני הצגת מוצא מדומה ממנו שלא טומן בחובו כל שינוי אמיתי; זה היה נכון כאשר החלטנו אחרי תוצאות הבחירות במרץ 2021 להצביע נגד ממשלה "חלופית" או ממשלת "שינוי" בראשות בנט, שאינה נופלת מקודמתה בדרכה הימנית המבוססת על העמקת מדיניות

הכיבוש וההתנחלויות, ועל ההתנגדות לפתרון מדיני, לזכויותיו הלגיטימיות של העם הפלסטיני ולאינטרסים האמתיים של המוני העובדים היהודים והערבים בישראל. העובדה שמפלגות השמאל הציוני מחד ומפלגת הימין הערבי המתאסלם בדמות התנועה האסלאמית הדרומית בהנהגת מנסור עבאס מצד שני מזדנבות לממשלה הימנית בראשות בניט, איננה מיטיבה עם יכולת ההשפעה והמאבק נגד מדיניות הימין הקצוני, אלא יוצרת מצב פוליטי מסובך יותר ומגבילה את יכולת כוחות השמאל, השלום השוויון והדמוקרטיה להשפיע על המדיניות.

תפקידם של כוחות השמאל ושל כוחות השינוי המהפכני העמוק, יהודים וערבים במצב דברים זה, הוא בהעמקת המשבר הפוליטי הישראלי והחרפת הניגודים, ובמקביל הגברת המאבק יחד עם קורבנות המדיניות, ולא על ידי סיפוק דרכי מילוט מן המשבר בתמורה לקבלת פירורים.

במציאות זו תפקידנו במק"י לקדם את דרכנו הפוליטית האינטרנציונליסטית והמעמדית ביתר שאת. ההשפעה המהפכנית האמתית לא תתאפשר על ידי התפשרות על תכניותיה הפוליטית והחברתיות של מק"י ושל חד"ש ולא על ידי התקפלות, להפך הגברת המאמצים לקידום הפרויקט הפוליטי והחברתי שלנו המבוסס על מאבקנו היהודי-ערבי המשותף לקדמת הבימה, כחלופה האמתית לכלל הפוליטיקה בישראל, לרבות לקונצנזוס הלאומי הציוני השלט שאינו מסוגל יותר לספק תשובות אמתיות לאף אחת מבעיות היסוד הבערות בחברה הישראלית והאזורית.

חיזוק מעמדה של מק"י כעמוד השדרה של חד"ש, וחיזוק מעמדה של חד"ש בכל שותפות פוליטית רחבה הם שסתום הביטחון לשינוי פרוגרסיבי

במשך יותר ממאה שנים, הוכיחה התנועה הקומוניסטית בכל השלבים והמאבקים המורכבים שעברה בארץ, שלהבדיל מתנועות היסטוריות רבות שפעלו בארץ, היא זו שנשארה ושרדה. ע"פ האמרה של הקוראן הרי 'מה שמועיל לאנשים ומה שמשרת את האינטרסים של כלל ההמונים הוא זה שיישמר באדמה והוא זה שישרוד'. התנועה הקומוניסטית בארץ ולאורך התפתחותה ומאבקה המהפכניים זה מעל למאה שנים, נגד תוכניות האימפריאליזם, הציונות והריאקציה הערבית, היוותה נקודת ארכימדס בבניית אחדות מאבק המבוססת על הקמת בריתות מתקדמות חזית עממית ומסגרות מאבק משותפות

העובדה שאויבנו מכירים בה, וראוי שגם מקורבים למיניהם יפנימו אותה, היא שהתנועה הקומוניסטית בארץ המיוצגת בישראל ע"י מק"י היא תנועה קיימת בכדי שתישאר כאן, היא איננה רק חלק מפואר מהיסטוריה מפוארת, כפי שאחדים מעדיפים להרעיף עליה, אלא היא תנועה קיימת ובעטת, וממשיכה להתקיים גם היום בתור הכוח הפעיל הבולט ביותר המועמד, המעוניין והמסוגל אובייקטיבית והיסטורית, להציג חלופה רעיונית

ופוליטית וחברתית כוללת למשטר בישראל, שיחליף את האידיאולוגיה והפרקטיקה של הציונות השולטת במדינה ויציע במקומה סוציאליזם.

יש מי שמפריזים בהרעפת שבחים על התפקיד ההיסטורי של המפלגה הקומוניסטית, אך בתנאי שנסכים איתם שתפקיד זה הסתיים והפך להיות חלק מהעבר, והגיע הזמן לוותר עליו ולשים אותו במקום מכובד על מדפי ההיסטוריה. זו צורת חשיבה המיועדת לסלול את הדרך בפני פרויקטים פוליטיים חלופיים קצרי ראייה וחסרי סבלנות, המונעים על ידי מאוויים זעיר בורגניים שמתעקשים להציג "הישגים" ולו מדומים וצורניים לטווח הקצר בלבד, ואפילו במחיר של ותרנות בלתי מוצדקת על עמדות יסוד עקרוניות, וותרנות על זכויות מהותיות, כי נמאס להם מפרויקטים היסטוריים ארוכי טווח שיבשילו בפרקי היסטוריה ארוכים, (ושאינם נמדדים על פי אורך החיים הפוליטיים של פוליטיקאים, אלא נמדדים בראייה היסטורית). ברור לכל פוליטיקאי שמציג בפוליטיקה את מה שהוא מגדיר כ-"פרויקט של חיי", ברור שמבחינה לוגית ומבנית אין לו סבלנות לפרויקטים היסטוריים, ואין לו סבלנות להבשלת תהליכים פוליטיים ארוכי טווח, ועל כן הוא מוצא את הפתרון בוותורים פוליטיים עקרוניים ובטשטוש עמדות. הרי, כשהפרויקט מוצג כפרויקט בעל אופי "אישי" כזה, אז הפוליטיקאי מגלה במהירות, להבדל מהמשורר המהפכן, כי "ההיסטוריה אינה נוהגת על פי הוראותיו". (בהתייחס לשיר של תאופיק זיאד).. אולי הוא יכול לאבד את סבלנותו – ומתפתה לשרוף את השלבים ההיסטוריים, ולשבור את העמדות ואת העקרונות בכדי שיזרזו את הפרויקט בעל הצביון האישי, ולא בכדי שהוא ישרת את העמדות והעקרונות האלה.

ההיגיון המכני יכול להוליד טעויות פוליטיות והטעויות

יש מי שבוהים בהיסטוריה הפוליטית של הארץ ותוהים, שאם מפלגות היסטוריות כמו מפא"י, מפ"ם, מפד"ל ועוד, מפלגות שלקחו חלק בבניית התשתית להקמת המדינה, והנהיגו את התנועה הציונית מאז ימיה הראשונים, נעלמו מהזירה, התפוררו והפכו לחלק מהעבר, אז שואלים למה שלא תזוז גם המפלגה הקומוניסטית הצידה ונחפש מוצאים חדשים קלים יותר, שאינם מוגבלים ומגבילים בכלים תיאורטיים ואידיאולוגיים ועקרונות פוליטיים מחייבים בשאלות היסוד? אולי אז נוכל להציג פרויקט פוליטי נהיר יותר וגמיש דיו כדי שנוכל "להשפיע" ובכדי שנהיה מקובלים ו"לגיטימיים" יותר לשיתופי פעולה! צורת חשיבה כזו מרחפת בסביבתנו לאחרונה, היא בעייתית במיוחד כאשר מהלכים אפשריים ברמה הטקטית הופכים לאסטרטגיה. אני מעריך שכל אלה במק"י ובחד"ש מסכימים עדיין שהפרויקט הפוליטי של מק"י, קריא פרוגרמת המינימום שבבסיס הקמתה של חד"ש - החזית הדמוקרטית לשלום ושוויון בשנת 1977, עודנו מהווה הבסיס הפוליטי ההכרחי לבניית שותפות פוליטית וחברתית גם היום, שותפות שביכולתה יהיה להציל את שני העמים בארץ ממלכוד הכיבוש העמוק אליו נקלעו, וביכולתו להציל את החברה

הישראלית – מהתחתית שאליה הגיעו הקפיטליזם הישראלי, ערכי הדמוקרטיה, השלום, השוויון, והצדק החברתי, עת שמתחזקות עמדותיהם של הכוחות הפשיסטיים בעורקי השלטון בישראל.

הטיעון היסודי שלי הוא שהמשבר הפוליטי והחברתי והדמוקרטי הכולל אליו נכנסה עמוק מדינת ישראל הוא משבר מבני עמוק שאין לו פתרון, ואין ממנו מוצא אמתי, אלא על ידי התארגנות פוליטית חדשה סביב פרויקט פוליטי וחברתי אמיץ שלא מהסס לקשור את המשבר הישראלי לשורשים האמתיים שלו: הכשלת פתרון השאלה הפלסטינית בצל העמקת הכיבוש הישראלי, הרחבת פרויקט ההתנחלות, ההתכחשות לזכויות הלאומיות הצודקות של העם הפלסטיני, ההתנגדות לזכותו להגדרה עצמית, התנגדות להקמת מדינה פלסטינית עצמאית לצד מדינת ישראל ובירתה ירושלים המזרחית הכבושה בגבולות ה-4 ביוני 1967, פתרון בעיית הפליטים, והתכחשות לשוויון זכויות לאומי ואזרחי של המיעוט הלאומי הערבי בתוך ישראל.

שאלות אלה הן אינן קלישאות או סיסמאות ישנות, אלו הן מהות המשבר הישראלי שכבר אי אפשר להתעלם ממנו. עומק המשבר הישראלי מהווה הזדמנות לחשוף חלקים נוספים בציבור הישראלי ובדעת הקהל העולמית לקשר הדיאלקטי בין המבוך הפוליטי הישראלי מצד אחד לבין המבוך הפלסטיני מצד שני, ומוכיח שאין מוצא מהמשבר המבני הישראלי, ללא פריצת דרך שתביא להתרת המבוי הסתום בפתרון המדיני ובשחרור העם הפלסטיני ועצמאותו במדינה הפלסטינית לצד מדינת ישראל ע"פ התוכנית הפוליטית של מק"י וחד"ש. מכאן אנו חייבים להתחיל. היום כבר ברור לכל, שהכיבוש הישראלי המתמשך, הפך למלכודת היסטורית שכובלת את שני העמים הפלסטיני והישראלי. התוצאה היא סחף של החברה הישראלית לכיוון הימין הפשיסטי המחויב למתנחלים, לסיפוח, להעמקת הדיכוי נגד העם הפלסטיני, לכוחנות ותוקפנות אזרחית, ולגישות של גזענות פאשיסטית רשמית בתוך השלטון.

כל זה אין בו כדי להפחית מהרלוונטיות של מצע המינימום הפוליטי שעל בסיסו הקמנה חד"ש, להפך, מצב זה מטיל עלינו את האחריות ביתר שאת, להגביר את המאבק באומץ לב למען קידום תכנית מינימום זו לקדמת הבמה, בהיותה התוכנית היחידה בעלת הסיכוי להוציא את שני העמים מהמשבר העמוק שפוקד אותם. משל "האבן שזנחו הבנאים אך בסוף הפכה לראש פינה" .. לאחר שקצו כל החלופות, משל שאמיל חביבי הרבה להשתמש בו, חוזרים לאבן שזנחו הבנאים, כאשר מוכח שהיא החלופה ההכרחית היחידה מול מבוי סתום .

זו תהיה אשליה מסוכנת לחשוב כי הקמתו של מחנה דמוקרטי אמתי שישנה סדרי עולמות תתאפשר ע"י חיפוש פשרות בנושאים העקרוניים מול הסחף ימינה בתוך החברה הישראלית, וע"י הדרישה מהכוחות המתקדמים הכי העקביים היהודים והערביים ובראשם המפלגה הקומוניסטית, לגלות הבנה וסימפטיה לחוסר יכולתו של השמאל הציוני לנהל מאבק נגד מדיניות השלטון . דווקא המסקנה ממצב עניינים זה מחייבת אותנו להתעמת

עם האימפוטנטיות של השמאל הציוני, ולתאגר את עמדותיו החלשות הרכרוכיות המתנדדות – אולי אז ייוצרו התנאים להקמת "מחנה דמוקרטי" גם אם לא יצליח להפוך עולמות עד היסוד.

אך יחד עם זאת, הפרויקט המידי של בניית חזית אנטי פשיסטית, והפעילות הרצינית להקמתה הוא בדיוק הפרויקט של המפלגה הקומוניסטית וחד"ש, אותו לא הפסקנו לקדם זה שנים (ראו: עיסאם מח'ול: "חזית אנטי פשיסטית עכשיו" 8 במאי 2019). דווקא פרויקט של חזית אנטי פשיסטית איננו מצריך הסכמה פוליטית רחבה וגם לא הסכמה על בסיס רעיוני משותף. המפלגה הקומוניסטית וחד"ש אינם מעמידים תנאים אידאולוגיים בפני שותפים פוטנציאליים בחזית אנטי פשיסטית. הגישה שלנו היא שהמאבק המשותף בנושאי ההתנגדות לפשיזם וההגנה על החריות הדמוקרטיות, וניתוח הקשר בין הידרדרות פשיסטית בישראל לבין הכיבוש המתמשך ופרויקט ההתנחלויות המפלצתי, עשוי אם יצליח ליצור בסיס פוליטי לקידום שיתוף פעולה רחב יותר בעתיד. הניסיון מלמד, שהמאבק המשותף, יש בו כדי להעמיק את המודעות ולקדם נקודות חיבור נוספות עם שותפים, יהיו רחוקים מעמדותינו ותוכנתנו הפוליטיות ככל שיהיו.

השורשים הרעיוניים והפוליטיים של הוויכוח הנוכחי סביב המחנה הדמוקרטי יש להבדיל בין הקריאה לשיתוף פעולה במסגרת "חזית נגד הפשיזם" איפה שחזית כזו אינה מצריכה תנאים להסכמה רעיונית ופוליטית רחבה, לבין הקריאה לבנות "מחנה פוליטי דמוקרטי". המניע האמתי מאחורי קריאה זו, הוא בניית מערך כוחות פוליטי חדש שבמהותו מצריך הסכמה על תכנית מינימום פוליטית, ומחייב בהכרח הסכמה ברורה על תנאים פוליטיים, על בסיס ההבחנה בין הניגודים הבסיסיים, והניגודים המשניים בזירה הפוליטית והחברתית בישראל, תוך הכפפת הניגודים המשניים לניגודים העיקריים. האם יעלה על הדעת למשל להציג תכנית לבניית מחנה פוליטי, בה נגיד על השותפים האפשריים כדלקמן:

"לרוב נהיה חלוקים על: הציונות, יהדות המדינה, הנכבה, הפליטים, השוויון הלאומי, השיטה הכלכלית ואף המשטר במדינה, בנוסף לנושאים אזוריים ועד קביעת האופי של המעצמות ומטרותיהן, ועוד ועוד. אבל במקביל, אנו מסכימים על הקמת מדינה פלסטינית בגבולות 67, שוויון, ואספקטים בתוך הדמוקרטיה והצדק החברתי והדיפת הפשיזם ועוד". זה ניסוח מבולבל וערבוב שיוצר פיקציה כאילו שהכוחות החלוקים עלינו בעמדה כלפי "הציונות, יהדות המדינה, הנכבה, הפליטים, והשוויון הלאומי" יסכימו אתנו באמת על העמדה כלפי "הקמת מדינה פלסטינית בגבולות 67" ו-"שוויון" ו-"צדק חברתי".. האם דברים אלה לא יביאו לאובדן הדרך וליצירת פיקציה שאין לה שום יסוד במציאות? הנושאים שצוינו כנושאים שבמחלוקת הינם בבסיס היסודות הרעיוניים והפוליטיים של אסטרטגית הסירוב הישראלית. זהו הבסיס הרעיוני שעליו מושתת חוק הלאום, תכנית המאה, פרויקט ההתנחלויות והסיפוח, מדיניות האפרטהייד בשטחים הכבושים,

ההתכחשות לזכויות הלאומיות של העם הפלסטיני ושל הפלסטינים אזרחי ישראל, והבסיס לאחיזה בכיבוש במקום סיומו!

הבעייתיות במשוואות כאלו היא בהנחת היסוד, כי התנאי לבניית מחנה או מערך פוליטי חדש לבחירות – "המחנה הדמוקרטי" כשח"ש אמורה להיות מרכיב בתוכו, הוא מותנה בהסכמתנו לעמעם את עמדותיהן של המפלגה הקומוניסטית וחד"ש בנושאי יסוד פטריוטיים ומדיניים מרכזיים, ובשאלות דמוקרטיה חברתיות יסודיות, מבלי שיוביל הדבר לסיום הכיבוש, כך למשל, דבקותנו במאבק לשוויון זכויות לאומי ואזרחי לאזרחים הערבים בישראל, ולעם הפלסטיני, ומאבקנו נגד חוק הלאום, יהפוך על פי תפיסה זו, למכשול ו"התאבנות" של המפלגה, שיש להסיר אותם מדרכו של מחנה פוליטי עתידי מדומה.

גם בהצעה להבריא את הנושאים שבמחלוקת למתכונת של דיונים מסביב ל-"שולחן עגול מתמיד", אין בה כדי להפחית מהבלבול של הצעה זו. זה רעיון שעומד על הראש, במטרה להתחמק מהכרעת ויכוחים שמבלי הכרעתם אי אפשר להקים מחנה פוליטי. הרי התפקיד של השולחן העגול הוא לתחום מבעוד מועד את מרחב ההסכמות ואי ההסכמות בין השותפים הפוטנציאליים, ואת המרווח למאבקים פוליטיים משותפים אפשריים שעל בסיס הסכמות אלה ניתן לגבש מחנה פוליטי כזה או אחר. ולא להפוך את רעיון השולחן העגול המתמיד למסגרת שמטרתה לעמעם את העמדות ולטשטש את הניגודים היסודיים. במקום להתמודד איתם.

דמיטרוב - בין החזית המאוחדת לשיתוף הפעולה המעמדי

שמו של [ג'ורג' דמיטרוב](#) המנהיג הקומוניסטי הבולגרי, מנהיג האינטרנציונליזם הקומוניסטי (הקומוניטרן) החל משנת 1935 ועד לפירוקו בשנת 1943, בלט בהיותו אחד המנהיגים החשובים ביותר של ההתנגדות לפשיזם באירופה, ואולי בהיותו התיאורטיקן הבולט ביותר בניתוח האופי המעמדי של הפשיזם, והאופי המעמדי של ההתנגדות לו. דימיטרוב הגה והוביל גם תיאורטית וגם בזירות המאבק את רעיון החזית העממית או החזית המאוחדת האנטי פשיסטית, כתשובה לדהירת הפשיזם והנאציזם באירופה. מבחינתו זה לא היה רעיון כללי גם לא חלום רומנטי. דמיטרוב הדף את הניסיון של הריאקציה הבורגנית לערבב בין שני מושגים: החזית המאוחדת נגד הפשיזם מחד, ומאידך שיתוף פעולה מעמדי. הוא ראה כי החזית נגד הפשיזם היא אמורה להיווצר כפועל יוצא של קביעת הניגוד היסודי והנושא הבסיסי המכריע, קביעת מחנה האויבים מול מחנה בני הברית. דמיטרוב ראה כי: חזית הפעולה המאוחדת נועדה לאחד את מאמצי הפרולטריון וכל ההמונים, להגן על האינטרסים והזכויות ההמשותפים שלהם, נגד הבורגנות הקפיטליסטית והריאקציונית, בעוד ששיתוף הפעולה המעמדי מפלג את שורות ההמונים העמלים, ומערער את מפלגותיהם וארגוניהם, ובכך מקל על הבורגנות להשיג

את מטרותיה הנצלניות, ומסייע לה לכפות את שליטתה המעמדית על הרוב הגדול של האנשים העמלים."

החשיבות של החזרה לדמטרוב היא לא בכוונה ליצור זהות בין שתי תקופות שונות מאוד מבחינה היסטורית ברוב המכריע של הפרטים שלהן, אלא להבחין בקו המפריד בין הכוחות שיש להם אינטרס מעמדי, פטריוטי ודמוקרטי בהתנגדות לפשיזם ולכיבוש במקרה שלנו, לבין הכוחות הפועלים בזירה הפוליטית ויש להם אינטרס להתפשר עם הכוחות הפשיסטיים ולחיות עם הכיבוש בשלום לבל יפגעו בשגרת חייהם בצל הכיבוש ובצל הפשיזציה של המרחב הדמוקרטי.

ניתוח זה הוא שאמור לקבוע לאיזה מחנה דמוקרטי עלינו לשאוף, מה הם התכנים שלו, גבולותיו ומה הם התנאים הפוליטיים לקיומו. זהו נושא שהוא הרבה יותר גדול ויותר קריטי מאשר סתם "פרויקט חיים".